

**ИКОНОМИЧЕСКИ
И СОЦИАЛЕН
СЪВЕТ**

РЕЗОЛЮЦИЯ

на ИСС относно членството на България в Евророната

(разработена по собствена инициатива)

София

октомври 2023 г.

Икономическият и социален съвет (ИСС) включи в Плана за дейността си за 2023 г. разработването и приемането на Резолюция на ИСС относно членството на България в Еврозоната.

Разработването на резолюцията бе разпределено на Председателски съвет с докладчици заместник-председателите на ИСС – Валентина Зартова (група 1), Пламен Димитров (група 2) и Богомил Николов (група 3)

На заседание, проведено на 2 октомври 2023 г. Председателският съвет взе решение за одобрение и внасяне в пленарна сесия на проект на Резолюция на ИСС относно членството на България в еврозоната.

На свое заседание от 13 октомври 2023 г. Пленарната сесия прие резолюцията.

1. България извървя дълъг път за присъединяване към Валутния механизъм II (ВМ II) и банковия съюз през 2020 г. и сключване на Меморандума за производство на евромонети през 2022 г. след поредица от забавени ключови решения, пасивност на част от политическите сили, на колебливи и непоследователни подготвителни стъпки от страна на отговорните държавни институции. Вследствие на това беше пропусната откритата се възможност за приемане на еврото от началото на 2023 г. в пакет с Република Хърватия, която стартира значително по-късно своята подготовка.
2. ИСС защити този национален стратегически избор в свои становища на тема „Ускоряване на подготовката за присъединяване на Република България към еврозоната“ (2017 г.) и „Национален план за въвеждане на еврото“ (2022 г.), както и в анализ за „Въздействие на присъединяването на България към еврозоната върху икономическото развитие, инфлацията и доходите в страната“ от юли 2022 г., разработен по предложение на Председателя на 47-мото Народно събрание.
3. Цитираните документи анализират в дълбочина основните предизвикателства и ползи от приемане на еврото, както и ефекта на протичащите радикални промени в макроикономическите и геополитическите условия в отговор на широко разпространените опасения и неинформираност сред част от обществото.
4. ИСС възрази решително срещу всички опити за връщане на този процес към самото начало, за забавяне и блокиране, включително чрез налагане на негативни обществени нагласи, игнориране на положителния опит на трите прибалтийски държави, присъединили се към еврозоната след дълги години на действащ Паричен съвет и фиксиран валутен курс.
5. В този контекст ИСС обръща особено внимание на обстоятелството, че преобладаващата част от представените в Конституционния съд становища на заинтересовани лица, учени и компетентни държавни институции заявяват категорични и аргументирани позиции относно правната неоснователност на искането за установяване на противоконституционност на Решението на

Народното събрание от 07.07.2023 г. (обн. ДВ бр. 60 от 14.07.2023 г.) по Предложение за провеждане на национален референдум, внесено от инициативен комитет на 7 април 2023 г.

6. В своята съвкупност опитите за блокиране на своевременното приемане на еврото могат да обезсмислят положените усилия, изпълнените предварителни условия за присъединяване към ВМ II и банковия съюз, както и платената висока икономическа, социална и демографска цена, свързана с действащия модел на рестриктивен паричен режим.
7. Тези позиции, изразени в официални документи на ИСС бяха обект на редица работни и публични обсъждания, включително с участието на заместник-председателя на ЕК г-н Валдис Домбровскис, Председателя на 48-то Народно събрание г-н Росен Желязков и представители на парламентарно представени политически сили, както и на други форуми с участието на социалните партньори, компетентните държавни органи и гражданското общество. В конкретен план, анализа на ИСС за очакваното въздействие от приемане на еврото беше цитиран неколккратно от страна на Управителя на БНБ г-н Димитър Радев при обсъжданията в ресорните парламентарни комисии и на пленарни заседания на 47-то и 48-то Народно събрание.
8. Независимо от това, ИСС обръща внимание, че представената статистическа информация, солидна аргументация, аналитични оценки, конкретни препоръки и основни послания на тези документи все още остават извън вниманието на гражданското общество и следва да получат необходимата широка публичност в хода на информационната кампания за приемане на еврото.
9. Това обстоятелство контрастира с широката обществена неинформираност, регистрирана в многобройни представителни проучвания относно функционирането на Паричния съюз, интензивно насаждане на страхове сред отделни части на обществото спрямо своевременното приемане на еврото, забавена информационна кампания, кратък живот на предходните редовни правителства, изострена вътрешна и външнополитическа ситуация и изключително ниско

доверие на обществото в държавните институции и правовия ред, които се пренасят върху нагласите за присъединяване към еврозоната.

10. Във връзка с това, ИСС обръща внимание на високата обществена подкрепа за еврото и Паричния съюз в държави, присъединили се наскоро към еврозоната, с предходни действащи парични съвети или приложили широкообхватни спасителни програми в отговор на следваната преди това неразумна бюджетна политика и прекомерен държавен дълг. Така например, според последното проучване на Евробарометър от лятото на 2023 г., подкрепата за европейската валута в Хърватия надхвърля 68%, съответно в Естония - 84%, Литва - 80%, Гърция - 84%, в сравнение с 40% в България при над 46% общи негативни нагласи.¹
11. ИСС подчертава отново, че бързото приемане на еврото представлява единствено възможният, разумен и ефективен изход от режима на Паричен съвет, въведен като временна, експериментална, санкционираща и дисциплинираща мярка под натиска на МВФ през 1997 г., който понастоящем се прилага от изключително тесен кръг от държави.²
12. В този контекст, налаганите на обществото контратези и дебат относно загубата на национален суверенитет и самостоятелност на националната паричната политика влизат в рязко противоречие с характера и последиците от действието на този специфичен режим на управление на паричното предлагане. Следва също да се отчете обстоятелството, че прилаганият Паричен съвет в България е от най-рестриктивен тип, доколкото беше приет специфичен модел на най-високо обезпечение на паричната база, прилаган някога в историята на паричните системи.³

---

¹ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3052>

² Джибути, Хонконг, Босна и Херцеговина, Антигуа и Барбуда, Доминиканска република, Гренада, Сейнт Китс и Невис, Сейнт Лусия, Сейнт Винсент и Гренадини, Бруней, повечето от които бивши колониални владения или с настоящ квазидържавен статут.

³ В повечето периоди то надхвърля значително 150-160 %. При всички други функциониращи ПС, ликвидните валутни резерви покриват 90 - 100% от парите в обръщение, като в много редки случаи надвишението не надхвърля повече от 10%. Вж. Kurt Schuler и Д. Добрев. Паричният съвет в България: устройство, особености и управление на валутния резерв. София, 2000 г. и др.

13. ИСС изразява готовност да ангажира експертния потенциал на организациите от трите групи, представени в Съвета за провеждане на активна, широкообхватна и ефективна информационна кампания, насочена към всички заинтересовани страни в основните региони и сектори на икономиката и обществото.
14. ИСС счита, че комуникацията с различните обществени групи във връзка с процеса на приемане на еврото трябва да бъде ежедневна, масирана, предлагана по всички информационни канали. Само по този начин могат да бъдат успокоени страховете на част от обществото и да се противопостави на изключително шумната и ефективна кампания срещу приемане на еврото. Обръщаме специално внимание върху информационната работа с уязвимите обществени групи, които поради слаба грамотност или социално изключване могат да бъдат обект на измами. Частични проблеми при обмяната на парите могат да се очакват в малките населени места без пощенски клонове.
15. В хода на обществения дебат и инициирани експертни обсъждания следва да бъдат популяризирани досегашните позиции, становища и анализи на ИСС, както и последните задълбочени проучвания и достижения на изследователската и академична общност по отношение на предизвикателствата и предимствата от приемане на еврото⁴, като бъдат адресирани по ясен, конкретен и разбираем начин всички изразени опасения, въпроси и мнения.
16. ИСС подчертава, че публично тиражираната версия, че инфлацията нараства съществено сред страните, присъединили се към Еврозоната през месеците следващи пълноправното им членство не отговаря на реалните данни. Внимателното проследяване на инфлационните тенденции сред страните, присъединили се към еврозоната разкрива, че основният ефект върху динамиката на ценовите равнища има конкретния период от икономическия цикъл в който се намира съответната държава в момента на присъединяването си, а не смяната на националната ѝ валута с еврото.

---

⁴ „Икономически ефекти от присъединяването на България към еврозоната“, СИА Анализ № 02/2023. Гунтрам Волф, Йото В. Йотов, Джефри Нилсен, Пламен Т. Ненов; ГОДИШЕН ДОКЛАД 2023. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ПОЛИТИКИ В БЪЛГАРИЯ: ОЦЕНКИ И ОЧАКВАНИЯ Тема на фокус: „Еврозоната и присъединяваща се България“, 2023; ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА ПО ПЪТЯ КЪМ ЧЛЕНСТВО В ЕВРОЗОНАТА. СУ „Св. Климент Охридски. 2022 и др.

17. ИСС счита, че участието на България в европейския паричен съюз ще ускори процеса на реална конвергенция. На практика сближаването на доходите и стандарта на живот на българските граждани с този на средния европейец е най-важната цел от участието на страната ни в рамките на ЕС. В тази връзка всички действия и мерки, които водят България в тази посока на развитие – каквато е присъединяването ни към еврозоната – трябва да бъдат активно подкрепени. Данните за динамиката на работните заплати след присъединяването на отделните държави към еврозоната показва, че е налице устойчив ръст на доходите на работещите.

18. ИСС отбелязва, че присъединяването към еврозоната ще донесе значителни положителни ефекти за бизнес средата и българската икономика в т.ч.:

- Ръст на търговския оборот в рамките на европейската общност, както и такъв към трети страни – данните от страни-членки, използващи еврото, показват нарастването в сектор „Търговия“ е с между 10 и 26 пр. п⁵.
- Намаление на транзакционните разходи (включително превалутирането) – оценките за вече присъединили се страни разкриват, че това намаление се равнява на около 0,5% от БВП⁶ на съответна страна. В случая на България – при прогнозен БВП за 2025 г.⁷ от 210 млрд. лева⁸ – спестените разходи за бизнеса, гражданите и държавата ще възлизат на около 1 млрд. лева.
- Подобряване на кредитния рейтинг на България с минимум 1 стъпка (по данни от влезлите в еврозоната страни)⁹ – основна предпоставка за ръст на инвестициите в страната, което е ключовият елемент, от който българската икономика се нуждае през следващите години.

---

⁵ <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9781589063709/ch002.xml> – „Real Convergence and Euro Adoption in Central and Eastern Europe: Trade and Business Cycle Correlations as Endogenous Criteria for Joining the EMU“

⁶ https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/cato/v24n1-2/cato_v24n1-2k.pdf – „Benefits and costs of entering the Eurozone“

⁷ Най-раната възможна година в която България може да се присъедини към Еврозоната от гледна точка на момента в който се изготвя настоящата резолюция.

⁸ <https://www.minfin.bg/bg/1586> – данните са взети от СБП на МФ

⁹ https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4326297 – „Eurozone Membership, Financial Integration, and Sovereign Creditworthiness“

- Повишение на вътрешното търсене¹⁰ (което на практика е двигателят на растеж на БВП в страната ни през последните години) – създават се условия за по-бързото движение на стокооборота, което ще подобри финансовите резултати на предприятията и фирмите, и ще подпомогне доходите на работещите да вървят в позитивна посока и др.

19. Като призовава да бъдат положени своевременно всички усилия за присъединяване на България към Шенгенското пространство и потвърждава своята Декларация от 05.12.2022 г. по този въпрос, ИСС изразява позицията, че с това ще бъдат осигурени допълнителни гаранции за приемане на еврото и приобщаване на страната към основния кръг на европейска интеграция в рамките на Европейския паричен съюз. Във връзка с това следва да бъдат предприети ефективни промени в антикорупционното законодателство, правоохранителните институции, решително противодействие на незаконната миграция и организираната престъпност, както и осигуряване на действена външнополитическа подкрепа, включително по линията на двустранното парламентарно сътрудничество с Кралство Нидерландия и Република Австрия.

20. Отчитайки сегашните предизвикателства, промените в геополитическия и регионален контекст, предстоящите европейски избори през пролетта на следващата година и конституиране на нов състав на Европейската комисия, ИСС обръща отново внимание на необходимостта от постигане на ясно изразен политически и обществен консенсус, от ускоряване на всички подготвителни стъпки, приемане на необходимата правна рамка и провеждане на благоразумна и синхронизирана фискална и парична политика, с цел недопускане на забавяне или блокиране на присъединяването на страната към еврозоната.

21. В заключение, ИСС изразява категорична подкрепа за приемането на нова целева дата за въвеждане на еврото¹¹ - не по-късно от 1 януари 2025 г. и

---

¹⁰ <https://www.annualreviews.org/doi/pdf/10.1146/annurev-polisci-022615-113243> – „The Eurozone and Political Economic Institutions“

¹¹ <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=7835>

разрешаване на основните въпроси и предизвикателства, констатирани в процеса по техническа и нормативна подготовка за присъединяване на Република България към еврозоната.

/п/

Зорница Русинова

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ